



Aan het college van Burgemeester en Wethouders van Haarlem
cc. Commissie Samenleving

Datum 3 februari 2021
Ons kenmerk 2021/02
Contactpersoon N. Kraaijeveld
Doorkiesnummer 023-511 5273
E-mail nkraaijeveld@haarlem.nl
Kopie aan De heer J.W. Duker/De heer P. Haker
Onderwerp Advies opinienota "gewoon in de wijk"
Bijlagen 1. Advies Opinienota Toekomst sociale basis 30 januari 2020
2. Reactie Evaluatie Sociaal Wijkteams 3 februari 2021

Geacht college,

De Participatieraad is gevraagd advies te geven op de opinienota "*Gewoon in de Wijk*" d.d.19 januari 2021 met kenmerk 2020/1187859. In het sociale domein zal flink bezuinigd moeten worden. Daarom is een efficiënte aanpak en het "meer passend en betaalbaar maken", zoals terecht genoemd wordt in de opinienota van groot belang.

Hierin spreekt het college over de nieuwe impuls die in de komende jaren nodig is binnen het brede sociale domein. Het college heeft zich in 2020 uitgesproken voor een wijkaanpak als voorkeursvariant. Deze aanpak moet leiden tot meer laagdrempelige en toegankelijke ondersteuning.

De Participatieraad heeft in een eerdere adviesbrief aan het college d.d. 30 januari 2020 eveneens haar voorkeur voor deze wijkaanpak uitgesproken met de aantekening dat "er moet worden uitgegaan van het subsidiariteitsbeginsel". Decentraal waar het kan en centraal waar het moet (*bijlage 1*). Dit beginsel is in de opinienota "*Gewoon in de Wijk*" een van de uitgangspunten. De Participatieraad spreekt haar waardering uit voor de opinienota en ziet het als een eerste stap op weg naar verwerving van maatwerkvoorzieningen.

In de opinienota wordt aangegeven dat er in de nieuwe wijkaanpak gebruik zal worden gemaakt van digitale wijkbegrotingen en wijkcontracten om zo de nieuwe bewonersinitiatieven te kunnen realiseren. De wijkaanpak wordt daarmee zichtbaarder en transparanter en is daarmee ook in lijn met de Nieuwe Democratie.

Vraag en aanbod van wijk- of stadsdeelbewoners zijn in de opinienota leidend bij het bepalen van het aanbod. Dit heeft tot gevolg dat duidelijk zal worden dat de vraag en behoefte per stadsdeel/wijk heel verschillend kan zijn. De Participatieraad wijst erop dat per wijk een inschatting gemaakt zal moeten worden van de bewoners die zich kunnen redden. Maar ook van de kwetsbare groep voor wie dit té hoog gegrepen is. Tegelijkertijd moet er voor gewaakt worden dat deze aanpak niet leidt tot stigmatisering van de wijk. Misschien kan hierbij gebruik gemaakt worden van de specifieke wijkkennis van huisartsen en praktijkondersteuners. Deze hebben een goed beeld van het aantal cliënten die van het aanbod gebruik zouden moeten of kunnen maken. Zij zouden deze cliënten bij signaleren van problematiek al in een vroeg stadium door kunnen verwijzen.

De gemeente wil de wijkaanpak financieren met behulp van populatiebepoortiging dat kostenbepoortkend moet gaan werken. Tegelijkertijd zal het als een budgetplafond functioneren om de Sociale Basis passend en betaalbaar te houden. Voor het maken van een afgewogen keuze in het aanbod, is kennis van de ondersteuningsbehoefte van de wijk/stadsdeelbewoners heel belangrijk.

Er bestaat veel verschil in beleid tussen de tien SWT's onderling. Er is meer verheldering nodig wat betreft de taken/opdrachten van het SWT. De Participatieraad adviseert om één vast aanspreekpunt per SWT te benoemen. Daarnaast zal de teamsamenstelling van professionals gevormd worden naar de sociale behoefte van de inwoners per wijk. Het uitgangspunt van SWT's is preventie en vroegsignalering.

De route naar de ondersteuning moet overzichtelijker gemaakt worden. De Sociale Wijkteams (SWT's) hebben hierin een belangrijke rol. De Participatieraad is het eens met de keuze om de SWT's makkelijk bereikbaar te maken en meer bekendheid te geven. Waardoor er sneller en directer hulp en ondersteuning gegeven kan worden. De SWT's in Haarlem hebben een voorbeeldfunctie voor andere gemeenten. De SWT's geven daadwerkelijk invulling aan het werken vanuit het perspectief van de inwoners en betreft Haarlemmers vanuit de wijk. Dit is leidend bij het bepalen van het aanbod van de sociale basis per wijk.

De Participatieraad maakt zich zorgen over de toenemende druk op de SWT's vanwege de uitbreiding van taken. Nu de nieuwe wet Inburgering per 1 januari 2022 in werking gaat, komt daar nog meer druk bij. De Participatieraad wijst erop dat meer coördinatie en sturing dan noodzakelijk is. Voor de reactie van de Participatieraad op de evaluatie van de SWT's van december 2020 verwijzen wij naar onze separate brief d.d. 3 februari 2021 (*bijlage 2*).

Er kan nog meer ingezet worden op één plan, één gezin, één regisseur, mede door de samenwerking van het CJG met de SWT's te bevorderen en het CJG eventueel te integreren in de SWT's. Het is goed dat deze samenvoeging al is opgenomen in de opinienota "*Gewoon in de wijk*". CJG laten integreren in het SWT zal per wijk verschillend zijn. De Participatieraad is benieuwd naar het tijdsplan van dit beleid.

Is de verwachting dat door de coronamaatregelen meer problematiek ontstaat binnen de Haarlemse jeugd en dat CJG daardoor meer belast zal worden meegenomen in de opinienota "*Gewoon in de wijk*". De Participatieraad stelt het op prijs hier oog voor te hebben en mogelijk extra geld hiervoor beschikbaar te stellen.

Wat gaat goed

1. Men weet elkaar beter te vinden.
2. Het bereik van bewoners wordt groter.
3. De samenwerking tussen professionals vanuit verschillende organisaties binnen Sociale Wijkteams (SWT's).
4. Inwoners weten elkaar beter te vinden en organiseren samen ondersteuning als dat moet.
5. Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een goede kwaliteit van uitvoering en ondersteuning.

Wat kan beter

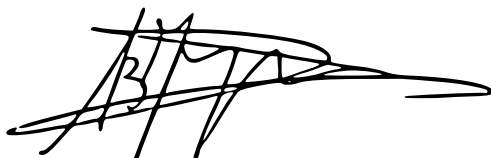
1. Bij de populatiebepaling mist een onderbouwing waarom hiermee automatisch kostenbeheersing ontstaat. De onderbouwing over de sturingsmogelijkheden ontbreekt hierbij ook.
2. De grote vraag naar ondersteuning bij inwoners kan met op- en afschaling te maken hebben. Daarnaast wordt zwaardere ondersteuning nog te weinig afgeschaald.
3. De kanteling van de maatwerkvoorzieningen zorgt er voor dat beschikbare en passende ondersteuning binnen de sociale basis niet of niet voldoende ingezet wordt.
4. De route naar ondersteuning voor de inwoner kan laagdrempeliger en sneller deze is nu vaak te onoverzichtelijk.
5. De druk op de Sociale Wijkteams (SWT's) neemt toe door:
 - Maatschappelijke ontwikkelingen
 - Toename van opdrachten door de gemeente
 - Ontbreken van adequate sturing.
6. Het zelfsturende karakter van Sociale Wijkteams (SWT's) kan de oorzaak zijn van het personeelsverloop.
7. Het ondersteuningsaanbod is sterk versnipperd.
8. Zelforganisaties en bewonersorganisaties worden te weinig benut. Deze zijn van grote waarde voor het welzijn van inwoners en de leefbaarheid van wijken.
9. Het buurtgevoel terugbrengen in de wijk kan versterkt worden door gebruik te maken van buurtgebonden apps. Dit zal meewerken aan versterking bij buurtinitiatieven en de het bereik en de vindbaarheid versterken. Bewoners worden digitaal vaardiger en maken gebruik andere middelen.
11. Verplaats de hulp, de activiteit, het werk naar de wijk. Dit zorgt ervoor dat (duur) vervoer naar andere delen van de stad niet meer nodig is.
13. De onafhankelijke cliëntondersteuner kan bij een eerste bezoek/contact met het SWT gelijk aangeboden worden. Waardoor sneller de juiste hulp en instanties benaderd kunnen worden. Dit leidt tot effectiever (kostenbesparend) handelen.
14. Huisartsen hebben inzicht in de psychische en lichamelijke toestand van zijn/haar patiënten. Het is daarom belangrijk dat huisartsen op de hoogte zijn van de sociale basis. Daarmee kunnen huisartsen patiënten direct doorverwijzen naar de SWT's en zijn ze betrokken bij welzijnsinitiatieven zoals "welzijn op recept". Wellicht kan daarbij een duidelijk herkenbaar telefoon(alarm)nummer helpen zodat advies gevraagd kan worden voor zichzelf of anderen.
15. Gebruik maken van de signaleerfunctie van woningbouwverenigingen/verhuurders kan helpen verwaarlozing en betalingsproblemen sneller ter signaleren. Het kan ook een toegevoegde waarde hebben bij het signaleren van problematiek in de wijk. Het toevoegen van een meldingsmogelijkheid bij de SWT's kan hierbij helpen.
16. Het is zinvol om de wijkagent te betrekken zodat vroegtijdige signalen van problematische gezinnen eerder in beeld komt.

17. Bijscholing en het op peil houden van de bekwaamheden van de professionals in de SWT's is noodzakelijk. Hiermee borg je meer gelijkheid in de kwaliteit bij de SWT's onderling en maak je uitwisseling binnen de SWT's mogelijk.

Tot slot:

De Participatieraad steunt de richting die met de voorstellen uit de opinienota "Gewoon in de Wijk" wordt ingeslagen. We hebben begrip voor de noodzaak de kosten beheersbaar te maken. In het belang van de steun, die er moet zijn voor de kwetsbare Haarlemse burgers, blijft voor ons voorop staan dat een sterke integratie in de wijk, dicht bij die burgers de beste garantie is om van Gewoon in de Wijk een succes te maken.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'A. Jurjus', with a long horizontal flourish extending to the right.

Andre Jurjus
Voorzitter Participatieraad Haarlem